KOMUNIKACIJA KOMISIJE
Smjernice o praktičnoj primjeni kriterija osnovne funkcionalnosti iz definicije „usluge platforme za razmjenu videozapisa” u skladu s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama

(2020/C 223/02)

I. Uvod

Cilj je Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama ([1]) (dalje u tekstu „Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama”) ojačati zaštitu korisnika, posebno maloljetnika, od određenih oblika nezakonitog i štetnog audiovizualnog sadržaja na internetu. Stoga je područje primjene Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama prošireno kako bi se pružateljima usluga platformi za razmjenu videozapisa nametnule određene obveze.

U skladu s člankom 28.b stavkom 1. Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama države članice moraju osigurati da pružatelji usluga platformi za razmjenu videozapisa koji su u njihovoj nadležnosti poduzmu odgovarajuće mjere radi zaštite maloljetnika od štetnih sadržaja i svih korisnika od sadržaja kojima se potiče na nasilje ili mržnju te od sadržaja čije je širenje aktivnost koja je kazneno djelo na temelju prava Unije (a to su javno poticanje na počinjenje kaznenog djela terorizma ([2]), kaznena djela u vezi s dječjom pornografijom ([3]) i kaznena djela koja se odnose na rasizam i ksenofobiju ([4])). U skladu s člankom 28.b stavkom 2. pružatelji usluga platformi za razmjenu videozapisa podliježu i određenim obvezama u pogledu audiovizualnih komercijalnih komunikacija.

U uvodnoj izjavi 4. Direktive (EU) 2018/1808 priznaje se da „[] uslugama platformi za razmjenu videozapisa pruža se audiovizualni sadržaj kojemu sve više pristupa šira javnost, a posebice mladi. Isto vrijedi za usluge društvenih medija koje su postale važno sredstvo za dijeljenje informacija te za zabavu i obrazovanje, među ostalim pružanjem pristupa programima i videozapisima koje su generirali korisnici. Te usluge društvenih medija potrebno je uključiti u područje primjene Direktive 2010/13/EU jer se natječu za istu publiku i prihode kao i audiovizualne medijske usluge. Nadalje, one imaju znatan učinak i u smislu olakšavanja mogućnosti korisnika da oblikuju i utječu na mišljenja drugih korisnika. Kako bi se maloljetnici zaštitili od štetnog sadržaja, a svi građani od poticanja na mržnju, nasilje i terorizam, te bi usluge trebalo obuhvatiti Direktivom 2010/13/EU u mjeri u kojoj zadovoljavaju definiciju usluga platformi za razmjenu videozapisa.

Stoga je jasno da su određene usluge društvenih medija obuhvaćene područjem primjene novih pravila o platformama za razmjenu videozapisa ako ispunjavaju određene kriterije.

([1]) Za potrebe ovih Smjernica upućivanje na „Direktivu o audiovizualnim medijskim uslugama” tumači se kao upućivanje na Direktivu 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.), kako je izmijenjena Direktivom 2018/2018/EU (SL L 303, 28.11.2018., str. 69.).

([2]) Kako je utvrđeno u članku 5. Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

([3]) Kako je utvrđeno u članku 5. stavku 4. Direktive 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL L 335, 17.12.2011., str. 1.).

([4]) Kako je utvrđeno u članku 1. Okvirne odluke Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima (SL L 328, 6.12.2008., str. 55.).

U skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (aa) „usluga platformi za razmjenu videozapisa' znači usluga kako je utvrđena člancima 56. i 57. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, pri čemu je glavna svrha usluge ili njezina odvojiva dijela ili osnovne funkcionalnosti usluge posvećena tome da se široj javnosti pruže programi, videozapisi koje su generirali korisnici ili oboje, za koje pružatelj platforme za razmjenu videozapisa ne snosi uredničku odgovornost, u svrhu izvješćivanja, zabave ili obrazovanja s pomoću elektroničke komunikacijske mreže u smislu članka 2. točke (a) Direktive 2002/21/EZ i čiju organizaciju utvrđuje pružatelj platforme za razmjenu videozapisa, među ostalim automatskim sredstvima ili algoritmima, posebno prikazivanjem, označivanjem i određivanjem slijeda."

U uvodnoj izjavi 5. Direktive (EU) 2018/1808 dodatno se pojašnjava da „iako cilj Direktive 2010/13/EU nije uređenje usluga društvenih medija kao takvih, usluge društvenih medija trebalo bi obuhvatiti ako pružanje programa i videozapisa koje su generirali korisnici predstavlja jednu od osnovnih funkcionalnosti te usluge. Pružanje programâ i videozapisa koje su generirali korisnici moglo bi se smatrati jednom od osnovnih funkcionalnosti usluge društvenih medija ako audiovizualni sadržaj nije samo prateći u odnosu na aktivnosti te usluge društvenih medija ili ako ne predstavlja samo njihov manji dio. Kako bi se osigurala jasnoća, učinkovitost i dosljednost provedbe, Komisija bi, prema potrebi i nakon savjetovanja s Odborom za kontakt, trebala izdati smjernice o praktičnoj primjeni kriterija osnovne funkcionalnosti iz definicije pojma ‚usluga platformi za razmjenu videozapisa'. Te bi smjernice trebalo sastaviti uzimajući u obzir ciljeve interesa šire javnosti koje treba postići mjerama koje trebaju poduzeti pružatelji platformi za razmjenu videozapisa i pravo na slobodu izražavanja ([5])."

U skladu s uvodnom izjavom 5., ove Smjernice uzimaju u obzir potrebu da se osigura sloboda izražavanja i ostvarivanje ciljeva od općeg interesa ([6]).

U postupku izrade ovih Smjernica Komisija se propisno savjetovala s Odborom za kontakt, kako se zahtijeva u uvodnoj izjavi 5.

II. **Kategorije platformi za razmjenu videozapisa u skladu s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama**

Na temelju njihove definicije iz članka 1. stavka 1. točke (aa) Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama, usluge platformi za razmjenu videozapisa mogu se utvrditi na temelju sljedećih triju kriterija:

(1) usluge čija je glavna svrha da se široj javnosti pruže programi, videozapisi koje su generirali korisnici ili oboje;

(2) usluge šire prirode koje, među ostalim elementima, nude odvojiv dio čija je glavna svrha da se široj javnosti pruže programi, videozapisi koje su generirali korisnici ili oboje;

(3) usluge čija je *osnovna funkcionalnost* posvećena tome da se široj javnosti pruže programi, videozapisi koje su generirali korisnici ili oboje.

Treba napomenuti da prethodno navedeni kriteriji nisu nužno međusobno isključivi. Konkretno, usluge koje imaju odvojiv dio koji bi mogao činiti platformu za razmjenu videozapisa u skladu s kriterijem glavne svrhe (2. kategorija) mogu se istodobno kao cjelina smatrati platformom za razmjenu videozapisa na temelju kriterija osnovne funkcionalnosti (3. kategorija).

S obzirom na navedeno, cilj je ovog dokumenta pružiti smjernice o praktičnoj primjeni kriterija osnovne funkcionalnosti iz definicije „usluge platforme za razmjenu videozapisa" u skladu s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama. Ove Smjernice nisu obvezujuće. U mjeri u kojoj se njima može tumačiti Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama, stajalištem Komisije ne dovodi se u pitanje nijedno tumačenje Suda Europske unije.

([5]) U tom je pogledu relevantna i uvodna izjava 6. Direktive (EU) 2018/2018, u kojoj se iz opsega definicije usluga platformi za razmjenu videozapisa isključuju te „negospodarske djelatnosti, poput pružanja audiovizualnog sadržaja na privatnim internetskim stranicama i nekomercijalnih interesnih zajednica."

([6]) U skladu s uvodnom izjavom 51. Direktive (EU) 2018/1808, pri poduzimanju odgovarajućih mjera za zaštitu korisnika i maloljetnika trebalo bi pažljivo uspostaviti ravnotežu primjenjivih temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja.

III. **Važnost audiovizualnog sadržaja za aktivnosti usluge**

U uvodnoj izjavi 5. Direktive (EU) 2018/1808 pojašnjava se da, kako bi pružanje audiovizualnog sadržaja moglo biti jedna od osnovnih funkcionalnosti usluge, takav audiovizualni sadržaj ne smije biti „samo prateći" u odnosu na aktivnosti te usluge društvenih medija ili činiti „samo njihov manji dio". Audiovizualni sadržaj trebao bi se smatrati pratećim u odnosu na aktivnost te usluge ako je isključivo dodatak temeljnoj aktivnosti ili funkcionalnosti koju pruža predmetna platforma. To bi mogao biti slučaj, na primjer, za videozapise učitane isključivo kao potpora gospodarskim transakcijama, kao što su videozapisi u kojima se predstavlja određena roba ili usluge radi potencijalne ili stvarne prodaje (to može uključivati, na primjer, platforme za e-trgovinu koje dodaju videozapise korisnika u kojima se prikazuje proizvod tijekom uporabe).

Audiovizualni sadržaj može se smatrati „manjim dijelom" aktivnosti usluge kad god se, na temelju kvantitativnih i/ili kvalitativnih razmatranja, čini da ima neznačajnu ulogu u cjelokupnoj gospodarskoj aktivnosti usluge. S kvantitativnoga gledišta, na primjer, činjenica da se na platformi nalazi znatan broj videozapisa može ukazivati na to da audiovizualni sadržaj nije manji dio usluge. Istodobno, bez obzira na kvantitativna razmatranja, videozapisi mogu činiti dio usluge platforme koji nije manji kad god bitno pridonose privlačnosti, funkcionalnosti ili tržišnom uspjehu same usluge. To se može zaključiti iz niza elemenata, kao što su činjenica da korisnici konzumiraju znatnu količinu videozapisa ili programa ili da platforme ulažu u audiovizualni sadržaj ili ga ističu.

Komisija smatra da bi, kako bi se procijenilo je li audiovizualni sadržaj osnovna funkcionalnost, države članice, uključujući njihova nacionalna regulatorna tijela, posebno trebale razmotriti prirodu i posebnu ulogu videozapisa i programa koje su generirali korisnici u usluzi koju nudi platforma. Nacionalna tijela posebno bi trebala provesti sveobuhvatnu analizu usluge, uzimajući u obzir kvalitativne i/ili kvantitativne pokazatelje, kako bi se utvrdilo je li pruženi audiovizualni sadržaj samo prateći ili manji dio aktivnosti te usluge ([7]).

Pri ocjenjivanju određene usluge posebnu pozornost trebalo bi posvetiti tome je li audiovizualni sadržaj ključan za komercijalni uspjeh ili pozicioniranje usluge na tržištu. Međutim, zahtjev osnovne funkcionalnosti ne bi se ni u kojem slučaju smio tumačiti kao zahtjev da audiovizualni sadržaj dostupan na platformi bude od takve ključne komercijalne važnosti da bez njega usluga ne bi mogla funkcionirati ili se nastaviti pružati na tržištu. Tako usko tumačenje ne bi jamčilo odgovarajuću razinu zaštite korisnika i maloljetnika kada konzumiraju audiovizualni sadržaj na mnogim popularnim platformama, kao što su određene usluge društvenih medija, te stoga ne bi bilo u skladu s ciljem Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama ([8]).

Osim toga, svoje korisnike više izlažu takvom sadržaju usluge koje se oslanjaju na audiovizualni sadržaj kao komponentu koja nije samo prateći ili manji dio njihove gospodarske aktivnosti. Stoga Komisija smatra da bi pri primjeni kriterija osnovne funkcionalnosti države članice, uključujući njihova nacionalna regulatorna tijela, trebale obratiti posebnu pozornost i na gledište korisnika, a posebno na razinu njihove izloženosti audiovizualnom sadržaju kada pristupaju odgovarajućim uslugama.

U skladu s prethodno navedenim pristupom Komisija je utvrdila neke relevantne pokazatelje koje bi nacionalna tijela trebala razmotriti pri primjeni kriterija osnovne funkcionalnosti iz definicije pružatelja usluga platforme za razmjenu videozapisa. Radi boljeg prikaza, ti se pokazatelji mogu grupirati u četiri kategorije: 1. odnos između audiovizualnog sadržaja i glavne gospodarske aktivnosti (ili više njih) te usluge; 2. kvantitativna i kvalitativna važnost audiovizualnog sadržaja dostupnog na usluzi; 3. monetizacija audiovizualnog sadržaja ili ostvarivanje prihoda od njega i 4. dostupnost alata usmjerenih na povećanje vidljivosti ili privlačnosti audiovizualnog sadržaja.

([7]) Taj je pristup u skladu i s uvodnom izjavom 4. Direktive (EU) 2018/1808, u kojoj se pojašnjava da bi usluge društvenih medija trebalo uključiti u područje primjene Direktive kada se natječu za istu publiku i prihode kao i audiovizualne medijske usluge.

([8]) Uvodna izjava 4. Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama odnosi se na usluge društvenih medija koje su „postale važno sredstvo za dijeljenje informacija te za zabavu i obrazovanje, među ostalim osiguravanjem pristupa programima i videozapisima koje su generirali korisnici" i „one imaju znatan učinak i u smislu olakšavanja mogućnosti korisnika da oblikuju i utječu na mišljenja drugih korisnika".

Te pokazatelje ne bi se smjelo primjenjivati kumulativno. Konkretno, izostanak jednog ili više njih ne bi smio automatski dovesti do zaključka da usluga nije platforma za razmjenu videozapisa. Umjesto toga, trebalo bi se smatrati da usluga ispunjava test osnovne funkcionalnosti ako, na temelju ukupne ocjene, dovoljan broj analiziranih pokazatelja ide u prilog zaključku da audiovizualni sadržaj koji usluga pruža nije samo prateći ili manji dio aktivnosti te usluge.

1. **Odnos između audiovizualnog sadržaja i glavne gospodarske aktivnosti (ili više njih) te usluge**

Općenito govoreći, ako audiovizualni sadržaj na platformi sam po sebi ima vrijednost, korisnici mogu konzumirati videozapise i programe kao samostalne stavke usluge platforme, tj. neovisno o nekoj drugoj temeljnoj gospodarskoj aktivnosti. U tim je slučajevima vjerojatno da takav audiovizualni sadržaj nije samo prateći ili manji dio aktivnosti te usluge te da će korisnici biti u znatnoj mjeri izloženi takvom sadržaju.

U tom bi pogledu države članice, uključujući njihova nacionalna regulatorna tijela, posebno trebale uzeti u obzir sljedeće pokazatelje:

— **Cjelokupna arhitektura i vanjski izgled platforme**. Ako je platforma usmjerena na dijeljenje sadržaja s ciljem informiranja, obrazovanja ili zabave korisnika, a ne, na primjer, olakšavanja gospodarskih transakcija, audiovizualna komponenta vjerojatno se neće smatrati samo pratećom ili manjim dijelom aktivnosti te platforme. U tom kontekstu relevantni elementi mogli bi biti cjelokupna struktura i vanjski izgled usluge, na primjer sadržavaju li glavne stranice (uključujući sučelje za dijeljenje sadržaja) ili vremenska crta platforme istaknute značajke za dijeljenje videozapisa (za razliku od samo značajki koje se temelje na e-trgovini), kao što su predstavljanje ili predlaganje novih ili popularnih videozapisa ili emitiranje uživo, popis kategorija videozapisa, gumb „snimite videozapis” ili izravnu poveznicu na galeriju telefona ili računala i sadržaj koji je u njoj pohranjen. Ako su prisutni takvi elementi, vjerojatno je da audiovizualni sadržaj ne čini manji ili samo pomoćni dio usluge.

— **Samostalna priroda audiovizualnog sadržaja**. Ako se videozapisi učitavaju ili dijele na platformi kao „samostalne” stavke, a ne radi olakšavanja gospodarskih transakcija, te ih korisnici gledaju zbog njihove intrinzične informativne, zabavne ili obrazovne vrijednosti, vjerojatnije je da će biti posebno važni za aktivnosti te platforme. S druge strane, činjenica da je platforma u osnovi osmišljena kao sredstvo za stavljanje na tržište ili olakšavanje stavljanja na tržište robe ili usluga (osim pružanja audiovizualnog sadržaja) ukazuje na to da je audiovizualna funkcionalnost prateći ili manji dio temeljne gospodarske aktivnosti. Na primjer, ako platforma za e-trgovinu omogućuje prodavateljima da videozapise koriste isključivo za prikazivanje određenih proizvoda, to bi značilo da se platforma ne bi smjela smatrati platformom za razmjenu videozapisa. U tom kontekstu nacionalna tijela mogu provjeriti učitavaju li korisnici, dijele ili preuzimaju videozapise kao samostalne stavke, a ne za promidžbu prodaje robe ili usluga. U takvim slučajevima postoji veća vjerojatnost da će videozapisi dovesti do bitne izloženosti korisnika te bi se stoga moglo smatrati da je audiovizualna komponenta nešto više nego samo prateći ili manji dio aktivnosti platforme.

— **Posebne funkcionalnosti usluge prilagođene audiovizualnom sadržaju ili specifične za njega**. Činjenica da platforma sadržava posebne značajke koje su prilagođene audiovizualnom sadržaju ili specifične za njega upućuje na posebnu važnost audiovizualnog sadržaja za cjelokupnu gospodarsku aktivnost usluge. Osobito bi bili relevantni elementi kao što su postojanje funkcionalnosti automatske reprodukcije videozapisa, posebno ako je to zadana postavka, ili funkcionalnosti prijenosa uživo. Slično tome, mogla bi se uzeti u obzir činjenica da platforma omogućuje pretraživanje samo videozapisa ili filtriranje rezultata određenog pretraživanja prikazivanjem samo videozapisa. Postojanje takvih funkcionalnosti upućuje na to da audiovizualni sadržaj nije samo prateći ili manji dio aktivnosti te usluge i obično dovodi do veće izloženosti korisnika takvom sadržaju.

— **Način na koji se usluga pozicionira na tržištu i tržišni segment na koji cilja**. Relevantni pokazatelji da sadržaj nije samo prateći ili manji dio mogli bi se u tom pogledu utvrditi i na temelju načina na koji se usluga sama definira u svojoj komunikaciji s javnošću i načina na koji se stavlja na tržište ili oglašava svoje usluge korisnicima u tržišnom segmentu na koji cilja. U tom bi pogledu trebalo uzeti u obzir činjenicu da se usluga stavlja na tržište ili se u komunikaciji s javnošću predstavlja kao platforma za razmjenu videozapisa odnosno da posebno upućuje na svoju audiovizualnu komponentu ili ponudu.

2. **Kvantitativna i kvalitativna važnost audiovizualnog sadržaja za aktivnosti usluge**

Komisija u načelu smatra da je, što je veća količina i važnost audiovizualnog sadržaja na usluzi, manje vjerojatno da je takav sadržaj samo prateći ili manji dio aktivnosti te usluge. U tim je slučajevima vjerojatnije da će usluge dovesti do bitne izloženosti korisnika audiovizualnom sadržaju.

Količina i relevantnost audiovizualnog sadržaja može se ocijeniti na temelju kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja. Države članice, uključujući njihova nacionalna regulatorna tijela, trebale bi posebno uzeti u obzir sljedeće pokazatelje:

— **Količina audiovizualnog sadržaja dostupnog na platformi**. Ako platforma uključuje znatnu količinu videozapisa, nije vjerojatno da je audiovizualna funkcionalnost samo prateći ili manji dio aktivnosti te usluge. Ta bi se ocjena trebala temeljiti na smislenim i pouzdanim dokazima. Ako su dostupni smisleni podaci, nacionalna tijela mogu tu ocjenu izraziti u kvantitativnom smislu, uzimajući u obzir, na primjer, broj ili udio videozapisa prisutnih na platformi u odnosu na druge vrste dostupnog sadržaja. Nacionalna tijela potiču se da prikupljaju ili provjeravaju takve podatke ili elemente samostalno ili iz izvora koji su neovisni o predmetnom pružatelju usluga. U nedostatku preciznih podataka nacionalna tijela mogu koristiti relevantne kvalitativne dokaze, kao što su analiza uzoraka dijelova platforme tijekom određenog razdoblja ili ankete korisnika/dionika.

— **Korištenje audiovizualnog sadržaja na platformi.** Činjenica da korisnici platforme u velikoj mjeri koriste videozapise dostupne na toj platformi pokazatelj je da je audiovizualni sadržaj od posebne važnosti za tu uslugu. Kako je objašnjeno za prethodni pokazatelj, nacionalna tijela potiču se da se u svojoj analizi oslanjaju na smislene i pouzdane dokaze. Na primjer, kad god su dostupni smisleni podaci, nacionalna tijela mogu koristiti takve kvantitativne podatke, kao što su broj klikova, dijeljenja i oznaka „sviđa mi se” za te videozapise. Ako je to moguće, nacionalna tijela mogu na odgovarajući način usporediti korištenje audiovizualnog sadržaja i drugih vrsta sadržaja na platformi. Nacionalna tijela potiču se i da prikupljaju ili provjeravaju takve podatke ili elemente samostalno ili iz izvora koji su neovisni o predmetom pružatelju usluga. U nedostatku preciznih podataka nacionalna tijela mogu koristiti relevantne kvalitativne dokaze, kao što su analiza uzoraka dijelova platforme tijekom određenog razdoblja ili ankete korisnika/dionika.

— **Doseg audiovizualnog sadržaja.** Popularni videozapisi, čak i ako im je broj ograničen, mogu doprijeti do velikog broja korisnika, posebno dijeljenjem i preporukama. Prisutnost na platformi popularnog videosadržaja kojem je cilj informirati, obrazovati ili zabaviti korisnike pokazatelj je da takav sadržaj nije samo prateći ili manji dio. U tim slučajevima nije vjerojatno da će se audiovizualna funkcionalnost smatrati samo pratećim ili manjim dijelom aktivnosti te usluge. U skladu s uvodnom izjavom 5. i potrebom da se u obzir uzmu ciljevi od općeg javnog interesa koje treba ostvariti novim pravilima, u tom bi se kontekstu posebna pozornost mogla posvetiti ciljanoj publici platforme, a posebno tome je li platforma usmjerena na maloljetnike ili ju maloljetnici redovito koriste, čak i ako nije izričito usmjerena na maloljetnike, a platforma ne poduzima nikakve mjere kako bi ih od toga odvratila. Konkretno, u tim slučajevima velik broj (ranjivih) korisnika može biti izložen audiovizualnom sadržaju dostupnom na platformi, čak i ako je relativna količina takvog sadržaja na platformi ograničena. Stoga bi u ocjeni trebalo uzeti u obzir stupanj rizika od izloženosti maloljetnika audiovizualnom sadržaju te usluge.

3. **Monetizacija audiovizualnog sadržaja ili ostvarivanje prihoda od njega**

Činjenica da platforme monetiziraju audiovizualni sadržaj ili ostvaruju prihode od njega obično upućuje na to da takav sadržaj nije samo prateći ili manji dio njihovih aktivnosti. To je općenito i pokazatelj komercijalne važnosti takvog sadržaja za uslugu ([9]). U praksi je vjerojatnije da će te usluge u znatnoj mjeri izložiti korisnike takvom sadržaju kako bi se povećali prihodi koji iz njega proizlaze ili druge povezane koristi.

([9]) Pojam monetizacije audiovizualnog sadržaja obuhvaća izravne prihode i neizravnu korist od te usluge. Čak i u slučajevima kada usluga ne ostvaruje izravne prihode, ona može neizravno imati koristi od audiovizualnog sadržaja koji su učitali i monetizirali korisnici. Općenito, perspektiva monetizacije sadržaja potaknut će stvaratelje da proizvode sadržaj bolje kvalitete kako bi privukli što veći broj pregleda, a time i prihode. U konačnici se može očekivati da će to pozitivno utjecati na popularnost i uspjeh usluge.

Države članice, uključujući njihova nacionalna regulatorna tijela, trebale bi posebno uzeti u obzir sljedeće pokazatelje:

— **Uključivanje komercijalnih komunikacija u audiovizualni sadržaj ili uz njega** (kao što su oglasi prije, tijekom ili nakon prikazivanja videozapisa ([10])). Taj bi pokazatelj trebalo shvatiti tako da uključuje i komercijalne komunikacije pod kontrolom usluge te prodaju oglasnog prostora trećim stranama, kao što su oglašivači. U tom su kontekstu dodatni elementi koje treba razmotriti politike koje usluge provode kako bi zajamčile primjerenost audiovizualnog sadržaja u kojem ili uz koji se prikazuju komercijalne komunikacije određene robne marke treće strane.

— **Pristup audiovizualnom sadržaju uvjetovan plaćanjem.** Činjenica da platforma pristup audiovizualnom sadržaju uvjetuje plaćanjem, kao što su pretplata ili plaćanje po pregledu, dokazuje da usluga ostvaruje prihode od takvog sadržaja. Korištenje takvih sustava plaćanja relevantno je bez obzira na to upravlja li sustavom monetizacije izravno usluga ili učitavači/stvaratelji.

— **Ugovori o sponzorstvu između robnih marki i učitavača.** Ugovori o sponzorstvu ili plasmanu proizvoda između raznih robnih marki proizvoda i usluga trećih strana i učitavača (stvaratelji audiovizualnog sadržaja) postaju uobičajeni način monetizacije audiovizualnog sadržaja jer sve više robnih marki sklapa ugovore s popularnim stvarateljima ili utjecajnim osobama (tzv. influenceri) koji privlače velik broj pregleda. U nekim slučajevima usluge izričito potiču ili omogućuju takve ugovore, primjerice organiziranjem događanja za robne marke trećih strana i stvaratelje ili pružanjem logističke podrške. Iako usluge platformi za razmjenu videozapisa ne sudjeluju izravno u tim ugovorima, one neizravno imaju koristi od popularnosti tih stvaratelja i broja pregleda koje oni privlače. Stoga je prisutnost tih dogovora pokazatelj (neizravne) monetizacije audiovizualnog sadržaja na platformi.

— **Praćenje aktivnosti korisnika na platformi.** Činjenicu da platforma prati interakciju korisnika s audiovizualnim sadržajem dostupnim na usluzi u različite marketinške/komercijalne svrhe, kao što su ciljano bihevioralno oglašavanje ili sporazumi o razmjeni podataka, također bi trebalo smatrati sredstvom neizravne monetizacije.

4. **Dostupnost alata usmjerenih na povećanje vidljivosti ili privlačnosti audiovizualnog sadržaja** ([11])

Činjenica da u okviru određene usluge postoje posebni alati kojima je cilj povećati vidljivost ili privlačnosti audiovizualnog sadržaja obično upućuje na to da takav sadržaj nije samo prateći ili manji dio njihovih aktivnosti. Takvi alati obično dovode i do veće izloženosti korisnika audiovizualnom sadržaju.

Države članice, uključujući njihova nacionalna regulatorna tijela, trebale bi posebno uzeti u obzir sljedeće pokazatelje:

— **Posebne značajke ili radnje kojima se potiče konzumacija audiovizualnog sadržaja.** Činjenica da korisničko sučelje ima posebne značajke koje potiču konzumaciju audiovizualnog sadržaja upućuje na važnost takvog sadržaja za korisnike i za aktivnosti te platforme. Na primjer, relevantan je element koji treba razmotriti činjenica da se videozapisi predlažu ili prikazuju na platformi na glavnoj stranici ili vremenskoj crti platforme, bez ikakva posebnog zahtjeva ili doprinosa korisnika. Usto bi nacionalna tijela mogla uzeti u obzir promiče li se uslugom audiovizualni sadržaj ili mu se daje prednost u rezultatima pretraživanja korisnika te bi li se stoga moglo smatrati da se audiovizualni sadržaj aktivno nameće korisnicima.

([10]) Ti izrazi odnose se na videooglase koji se pokazuju prije, u sklopu ili nakon sadržaja koji prate.

([11]) U skladu s definicijom platformi za razmjenu videozapisa iz članka 1. stavka 1. točke (aa) Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama, za potrebe ove kategorije pokazatelja pretpostavlja se da ti alati nisu takvi da bi platformi koja se razmatra dali stupanj stvarne kontrole nad audiovizualnim sadržajem koji je sličan „uredničkoj odgovornosti", što je element koji bi ih okarakterizirao kao pružatelje medijskih usluga, umjesto kao pružatelje usluga platforme za razmjenu videozapisa (to na pojedinačnoj osnovi ocjenjuju relevantna nacionalna regulatorna tijela) Smjernicama se isto tako ne dovode u pitanje članci 12., 13. i 14. Direktive 2000/31/EZ, kako je dodatno pojašnjeno u uvodnoj izjavi 48. Direktive 2018/1808/EU i članku 28.b Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama.

— **Alati dostupni u videozapisima ili uz njih koji su osmišljeni kako bi privukli korisnike i potaknuli njihovu interakciju.** Postojanje alata ili sustava posebno povezanih s audiovizualnim sadržajem ili uključenim stranama, kao što su filtri, mogućnosti dijeljenja i razgovori uživo, pokazatelj je spremnosti usluge da potiče interakciju korisnika s videozapisima i programima te privlači pozornosti korisnika na njih. Korištenje takvih alata i sustava usmjereno je na olakšavanje, poboljšanje ili povećanje audiovizualnog iskustva korisnika na platformi i popularnosti audiovizualnog sadržaja. Stoga se može smatrati pokazateljem posebne važnosti takvog sadržaja za aktivnost ili aktivnosti usluge. Taj pokazatelj uključuje i svaku promjenu ili ulaganje usluga u inovativne, imerzivnije i interaktivnije načine dijeljenja i konzumacije audiovizualnog sadržaja. Konkretno, činjenica da usluga podržava posebnu aplikaciju za „pametnu televiziju" može se smatrati pokazateljem da ona ne samo omogućuje, nego i aktivno potiče konzumaciju audiovizualnog sadržaja.

— **Alati ili sustavi koji korisnicima omogućuju odabir audiovizualnog sadržaja koji žele da im se ponudi**. Određene usluge korisnicima nude mogućnost personalizacije vlastite audiovizualne ponude tako što prijavljuju što ih zanima ili izričito izjavljuju da ne žele određene vrste sadržaja. To se obično radi upitnicima, uzorcima ili sličnim sredstvima. Ti se alati ili sustavi nude korisnicima kako bi se zadržala njihova pozornost i interakcija s audiovizualnim sadržajem te su stoga pokazatelj posebne važnosti audiovizualne funkcionalnosti za aktivnosti usluge.

— **Alati ili sustavi za praćenje gledanosti i upravljanje sadržajem učitanim na platformu**. Usluge također mogu povećati privlačnost svojeg audiovizualnog sadržaja tako što učitavačima nude alate ili sustave za praćenje i upravljanje gledanošću sadržaja učitanog na uslugu. Na taj način usluge učitavačima omogućuju bolje razumijevanje preferencija svojih gledatelja, što bi rezultiralo pružanjem privlačnijeg sadržaja na platformi. Postojanje takvih alata stoga bi trebalo smatrati pokazateljem posebne važnosti audiovizualnog sadržaja za aktivnosti usluge.

IV. **Postupovne napomene**

Odluku o tome je li pružanje audiovizualnog sadržaja osnovna funkcionalnost usluge (za potrebe članka 1. stavka 1. točke (aa) Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama) donosi država članica koja ima nadležnost za takvu uslugu u skladu s člankom 28.a Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama.

Pri ocjenjivanju ispunjava li usluga kriterij osnovne funkcionalnosti, nacionalno tijelo trebalo bi postupati na pojedinačnoj osnovi i uzeti u obzir posebnosti relevantne usluge.

Nacionalna tijela trebala bi obavijestiti pružatelje usluga o ocjenjivanju koje je u tijeku i pravnim posljedicama toga da ih se smatra pružateljem usluga platforme za razmjenu videozapisa, u skladu s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama i kako bi se prikupile potrebne informacije za potrebe ocjenjivanja koje je u tijeku.

Međutim, to nacionalna tijela ne bi smjelo spriječiti u tome da surađuju sa svojim regulatornim partnerima u drugim državama članicama radi pružanja potpore njihovoj procjeni. Ta bi suradnja mogla biti posebno poželjna kako bi se prikupili relevantni podaci ili informacije i ograničili rizici od toga da nacionalna regulatorna tijela različito tumače navedene pokazatelje. Skupina europskih regulatora za audiovizualne medijske usluge (ERGA) prikladan je forum za olakšavanje te suradnje.

Nacionalna regulatorna tijela pozivaju se da propisno obavješćuju ERGA-u kada ocjenjuju ispunjavaju li određene usluge kriterij osnovne funkcionalnosti i stoga čine uslugu platforme za razmjenu videozapisa. Nacionalna regulatorna tijela posebno bi trebala obavijestiti ERGA-u o preliminarnim zaključcima kao i o razmatranjima na kojima se temelji njihova ocjena. U tom kontekstu ERGA bi trebala obavijestiti Komisiju o svim bitnim ili trajnim nedosljednostima u pristupima koje primjenjuju nacionalna regulatorna tijela. Komisija će o takvom slučajevima obavješćivati Odbor za kontakt Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama.